

Eindrapportage experiment 'Enjoy Life'

Onderdeel van de CityDeal
Zorg voor Veiligheid in de Stad

Lieke Schouwenaars, gemeente Zoetermeer
September 2019

gemeente
Zoetermeer

Vooraf

Voor u ligt het verhaal van twee jaar experimenteren, uitproberen, uitdenken en doen binnen het experiment Enjoy Life. Een periode waar wij veel van hebben geleerd, we met regelmaat onze uitgangspunten hebben moeten bijstellen en we vooral met veel energie samen hebben gewerkt met onze partners op het gebied van veiligheid, zorg en ondersteuning in de wijk.

In dit verslag nemen we u mee vanuit het oorspronkelijke idee, maken we u deelgenoot van onze ervaringen, de hobbels en de uitdagingen onderweg en delen we de bevindingen en conclusies die deze reis ons heeft opgeleverd.

Dit rapport is bedoeld om onze ervaringen en werkende ideeën te delen, maar bovenal hopen we u, als lezer en hoogstwaarschijnlijk op enige manier betrokken bij de domeinen veiligheid, zorg en ondersteuning te inspireren en te boeien. Veel leesplezier!

1. Enjoy Life: het (oorspronkelijke) idee

Eén van de leden van het Zoetermeerse stadsbestuur kwam in 2015 terug na een werkbezoek aan Denemarken, geïnspireerd door de gemeenschapshuizen die daar op verschillende plekken te vinden zijn. In Scandinavië bieden de gemeenschapshuizen bewoners de mogelijkheid om in de breedte geïnformeerd te worden over gezond en veilig opgroeien en leven én kunnen bewoners zich over die onderwerpen laten adviseren en helpen door professionals en de overheid. Het gemeenschapshuis is van en voor de bewoners; behalve halen kun je er als inwoners ook informatie, hulp of kennis brengen.

Het werkbezoek en het daaruit voortvloeiende bestuurlijke verlangen om de opgedane inspiratie om te zetten in iets vergelijkbaars voor Zoetermeer vormde de start van een (denk)proces. De uitwisseling van beelden, invullingen en mogelijkheden en het omzetten daarvan naar een plan op papier kostte tijd. Niet in de laatste plaats omdat het opzetten van iets nieuws geen onderdeel uitmaakt van het vaste takenpakket van de betrokkenen, waardoor onder meer de waan van de dag en wisselende organisatorische omstandigheden sterke wissels trekken op de tijdslijn van zo'n ontdekkingsfase.

De beslissing van het college om het plan Enjoy Life in te sturen voor de CityDeal "Zorg voor Veiligheid in de Stad" werkte als versneller. De koppeling van Enjoy Life met het veiligheidsdomein kwam tot stand door de specifieke jeugdproblematiek die in de wijk Oosterheem werd geconstateerd te verbinden aan het idee van Enjoy Life. In die tijd viel op dat een groep van (jonge) kinderen zich op een onaangepaste manier gedroeg in de wijk, onder andere op straat maar ook in het winkelcentrum. Opvallend daarbij was dat de kinderen niet aanspreekbaar waren op hun gedrag en dat ook leek te gelden voor hun ouders/verzorgers. Vanuit de gedachte dat het gedrag van deze kinderen een signaal kan zijn van problematiek in de huishoudens waar zij uitkomen en dat door een huis van de wijk wellicht juist op laagdrempelige wijze gewerkt zou kunnen worden aan die onderliggende problematiek, is ervoor gekozen de jeugdaanpak en het experiment Enjoy Life nauw met elkaar te verbinden en te laten oplopen.

Tot slot was in de eerste plannen rond Enjoy Life, naast een huis van de wijk, sprake van een huisbewaarder. In het eerste stuk over Enjoy Life uit 2016 staat daarover:

“Het Huis heeft een huisbewaarder (housekeeper). Deze huisbewaarder realiseert, samen met de huisgenoten, de wijkbewoners en het netwerk in de wijk (om het huis heen; wijkzorgnetwerk) de (prestatie)afspraken die met de raad zijn gemaakt op het gebied van welzijn en participatie van de wijkbewoners en een prettige, veilige woonomgeving. De huisbewaarder beheert de portemonnee voor de wijk.”

Vanuit deze oorspronkelijke vertrekpunten en gedachten is in december 2016 een start gemaakt met het uitwerken en aanscherpen van het plan. In het projectplan en tijdens de uitvoering van het experiment is steeds het oorspronkelijke gedachtengoed van Enjoy Life vastgehouden (laagdrempelig, voor inwoners met vragen of vraagstukken op het gebied van gezond en veilig leven en opgroeien). Het projectplan geeft op een andere manier invulling aan dat gedachtengoed dan het initiële idee. Er zijn in beperkte mate projectmiddelen beschikbaar gemaakt en het plan Enjoy Life begon meer vorm en inhoud te krijgen.

Het projectteam bestond het eerste jaar uit de projectleider en een Fietser die beide naast hun reguliere werkzaamheden een deel van hun werktijd besteedden aan Enjoy Life. Lopende het jaar werd duidelijk dat dat voor het van de grond tillen van een project te weinig beschikbare capaciteit was. In juni 2018 is het projectteam uitgebreid met een fulltime projectleider, een (nieuwe) Fietser (24 u/w) en een projectadviseur (8 u/w). Pas toen lukte het om het project écht volle kracht van de kant te krijgen.

Enjoy Life en het projectteam vallen onder het programma en de programmamanager sociaal domein van de gemeente Zoetermeer. De binnen het experiment opgedane kennis en ervaringen van werkende bestanddelen zullen intern worden gedeeld met de opgave Wijkgericht werken binnen de gemeente Zoetermeer. De opgedane kennis, ervaringen en werkende bestanddelen kunnen dan positief bijdragen aan het proces om te komen tot de ontwikkeling van de wijkgerichte aanpak in meer Zoetermeerse wijken.

Omdat de gemeente werkt met een kasverplichtingenstelsel, waarbij per jaar wordt begroot en verantwoord, zal Enjoy Life na het aflopen van de CityDeal, nog drie maanden doorlopen binnen de gemeente Zoetermeer. Het budget en bijvoorbeeld de aanstelling van de Fietser lopen om die reden door tot het einde van 2019. Dit biedt de mogelijkheid om een aantal van de aanbevelingen uit dit rapport nog uit te proberen of op te zetten in die resterende tijd.

1.1 Doelen experiment

In verschillende rondes kreeg het oorspronkelijke idee Enjoy Life meer en meer vorm. Het definitieve projectplan deelt met het oorspronkelijke idee het uitgangspunt dat het helpt als de bewoners (en professionals in de wijk) een plek hebben waar ze informatie kunnen krijgen over gezond en veilig opgroeien en leven. En dat er situaties zijn in een huishouden die, als er op een vroegtijdig moment een helpende hand kan worden geboden, niet hoeven uit te groeien tot problemen die door grote professionele inzet of een interventie vanuit de overheid ingezet moeten worden opgelost. Daarnaast zijn de laagdrempeligheid van een Enjoy Life-locatie in de wijk en de benaderbare, wijkgerichte en gastvrije rol van de huisbewaarder altijd overeind gebleven en blijken dit belangrijke onderdelen van het experiment.

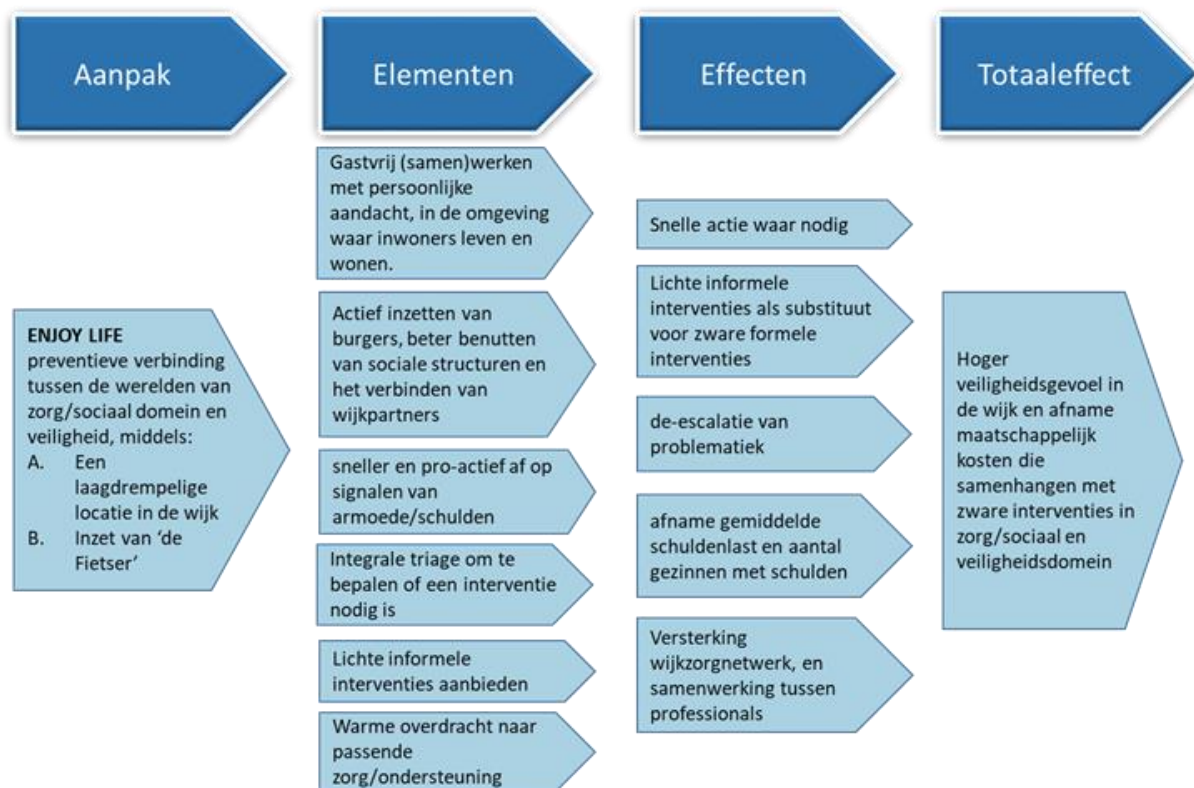
In het huidige experiment is ervoor gekozen de bijdrage vanuit de samenleving en bewoners zelf terug te laten komen bijvoorbeeld in de vorm van gastvrouwen uit de wijk. Samen met een welzijnsorganisatie die zich inzet voor het bevorderen van de participatie van voornamelijk vrouwen met een niet-Nederlandse achtergrond en afkomst, worden voor de locatie gastvrouwen opgeleid.

De gastvrouwen doen op die manier contacten en werkervaring op die hen helpt bij het vinden van een (betaald) werk.

Het projectplan Enjoy Life dat de basis vormt voor ons tweejarig experiment kent de volgende doelstelling: **Gelukkige en gezonde inwoners en veilige buurten.**

Het doel van het experiment Enjoy Life is om op basis van (1) aanwezigheid en bekendheid in de wijk (de Fietser) (2) vroegtijdig en preventief inwoners handvatten te bieden om op eigen kracht te voorzien in een stabiele basis voor hun huishouden. Naast de aanwezigheid van de Fietser, die onderdeel is van de wijk en haar sociale structuur en het bieden van informatie en handvatten aan de wijkbewoners op een drempelloze manier in de locatie Enjoy Life worden (3) de werkende interventies en activiteiten opgetekend om te komen tot een methodiek/verzameling van aanpakken die bijdragen aan preventie en het versterken van sociale structuren in de wijk om zo te zorgen voor gelukkigere en gezondere inwoners en veilige buurten.

Schematisch laat zich dat vertalen in onderstaande effectenboom:

1.2 Samen leren en inzicht verkrijgen in wat werkt

Het experiment is uitdrukkelijk bedoeld om ervaringen op te doen, werkende bestanddelen en ideeën te verzamelen en te delen met andere steden en partners en mogelijk in de toekomst te komen tot een overzicht van werkende methodieken en interventies in vergelijkbare wijken of buurten. Belangrijk onderdeel van Enjoy Life is om (4) na te gaan op welke wijze meldingen of signalen van professionals op straat en/of personen uit de buurt of omgeving (het wijkzorgnetwerk), eerder kunnen worden herkend als indicatie of signaal voor beginnende problematiek binnen een huishouden. Hierbij wordt ook gekeken naar mogelijkheden om de sociale structuren in de buurten en wijken waar de gezinnen wonen te versterken en te kijken of de potentie die in een buurt/wijk zit aan informele hulp en ondersteuning beter kan worden aangewend.

2. Aanpak

De instrumenten die Enjoy Life inzet om de doelen te bereiken zijn:

- I. **De Fietser:** een gemeentelijke functionaris die is vrijgesteld en de juiste competenties heeft om in contact te komen met inwoners waarover een zorg bestaat. De 'zorgen' worden opgehaald bij (vooral) niet reguliere instanties als scholen, wijkverpleging (relatie met wijkverpleger plus), professionals in de buurt. Ook wordt uitgetoetst of het behulpzaam is om bepaalde beschikbare data te combineren op buurtniveau om zo signalen vanuit de wijk te ondersteunen of te voorspellen. Met als doel te leren of data kunnen worden gebruikt om meer gericht professionals op de juiste plekken in te kunnen zetten.
- II. **De laagdrempelige locatie Enjoy Life:** een locatie waarbij de gemeente 'werkt' in de wijk op een locatie die uitnodigend is voor inwoners om binnen te stappen zonder dat daaraan een directe hulpvraag ten grondslag ligt. Een plek waar professionals uit het zorg- en veiligheidsdomein aanlanden als ze in de wijk werken en ze de ruimte hebben om inwoners te spreken en hun kennis te delen met bewoners én collega-professionals.

Voor beide instrumenten geldt dat ze tijdens de looptijd van het experiment telkens worden aangescherpt en doorontwikkeld op basis van continue reflectie.

2.1 Een plan en dan verder...

Om met Enjoy Life aan de slag te gaan is gekozen voor de Zoetermeerse wijk Oosterheem. Deze keuze werd met name bepaald door het feit dat de betrokken bestuurder wijkwethouder van deze wijk was en het feit dat het college besloot het eerdergenoemde vraagstuk met betrekking tot de (jonge) jeugd op te nemen als focuspunt van de wijkaanpak in Oosterheem.

Nu de keuze was gevallen op de wijk Oosterheem voor Enjoy Life begon de zoektocht naar een geschikte laagdrempelige locatie. In het oorspronkelijke idee kwam de laagdrempeligheid van de locatie met name tot stand door uit te gaan van een locatie waar bewoners sowieso komen, bijvoorbeeld een bibliotheek of (wijk)winkelcentrum. Tijdens de zoektocht naar een geschikte locatie in het winkelcentrum in de wijk gebeurden twee dingen: het huren van bijvoorbeeld een winkelruimte vergt andere vaardigheden dan die van een gemeentelijke beleidsadviseur. Daarnaast speelde ook mee de wijze waarop de gemeente Zoetermeer wijkgericht werkte. Eén van de zaken die daarbij speelde was het sluiten van gemeentelijke locaties in de wijk. In de wijk Oosterheem rustte op de locatie van toenmalige wijkpost nog een vastgoedverplichting van enkele jaren. Om geen onnodige kosten te maken is ervoor gekozen niet langer te zoeken naar een locatie waar de laagdrempeligheid wordt bepaald door de ligging, maar is ingezet op deze bestaande wijkpost. Daarbij is gewerkt aan de uitstraling van de locatie: de bestaande gemeentelijke locatie heeft door de inrichting en het weghalen van de balie een meer open en gastvrije, en daarmee laagdrempelige uitstraling gekregen. Ook is uit het oorspronkelijke idee overgenomen om een centraal punt in de Enjoy Life-locatie te creëren door een grote (lees)tafel te plaatsen waaraan bewoners, (wijk)professionals en voorbijgangers elkaar kunnen ontmoeten, samen eten en elkaar spreken.

Het oorspronkelijke idee gaat uit van een Huisbewaarder op de Enjoy Life-locatie. In het experiment is het idee van de Huisbewaarder losgelaten. Gaandeweg is de rol van de oorspronkelijke Huisbewaarder doorontwikkeld en vertaald in drie verschillende rollen:

1. De projectleider Enjoy Life geeft voor een groot deel invulling aan de rol van de Huisbewaarder.
2. De projectleider is het aanspreekpunt voor bewoners en professionals op de locatie.
3. De projectleider is de verbindende schakel tussen Enjoy Life, de Fietser en de gemeentelijke organisatie en de spin in het netwerk van de wijkprofessionals.

“Gisteren kwam een vrouw met haar 2 jonge kinderen binnenlopen bij Enjoy Life. Ze vertelde dat ze kort daarvoor mishandeld was. Ik ben met haar in gesprek gegaan, onze gastvrouw ontfermde zich ondertussen over haar kinderen.

Mevrouw vertelde dat ze al jaren wordt mishandeld door haar partner. Haar kinderen zien dit regelmatig gebeuren en zijn helaas zelf ook slachtoffer. Haar verhaal greep me erg aan, maar ook het verdriet dat ik in de ogen van haar dochter zag. Uiteindelijk hebben we samen de politie gebeld. De politie was gelukkig zeer snel aanwezig en heeft het verder opgepakt.

Ik vind het zo fijn dat deze mevrouw zich veilig genoeg voelde om hier haar verhaal te doen en hulp te accepteren. Hoe moeilijk moet het niet geweest zijn voor haar om deze stap te zetten! Dit is ook precies waar ons project Enjoy Life voor staat en waar onze vernieuwde, laagdrempelige locatie in Oosterheem voor bedoeld is: een plek waar inwoners binnen kunnen lopen met vragen over zorg en veiligheid, een locatie waar men zich veilig voelt en snel hulp wordt geboden!”

Projectleider Enjoy Life

Bij de uitvoering van het experiment Enjoy Life is ervoor gekozen het gastheer/-vrouwschap op de locatie te laten invullen door bewoners die (opnieuw) meer willen participeren in de maatschappij. Samen met een Zoetermeerse welzijnsorganisatie en een oud-consulent van de gemeente zijn vrouwen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt getraind in het gastvrouwschap. Deze dames ontvangen 8 dagdelen in de week de bezoekers aan de locatie, verzorgen koffie en thee en verlenen hand en spandiensten. Werken op de locatie Enjoy Life is voor hen een springplank naar een duurzaam werkverband op termijn.

Naast de locatie wordt een belangrijk deel van het project gevormd door de Fietser. De zoektocht naar de Fietser was een grotere uitdaging dan vooraf voorzien. Het vinden van een collega die het leuk vindt om, voor de helft van zijn werktijd, actief op pad te gaan en bij bewoners aan te bellen (naar aanleiding van bepaalde signalen) vraagt om durf, creativiteit en de overtuiging dat het mensen helpt regie te houden over hun eigen leven als hen in een vroeg stadium een helpende hand of luisterend oor wordt geboden. Die competenties en eigenschappen vormen direct ook de eerste uitdaging: een professional met de combinatie van die vaardigheden en competenties is a. geen gemeengoed en b. heeft door die vaardigheden, kennis van zaken en persoonlijke eigenschappen ook een duidelijke eigen mening over de invulling van de rol van de Fietser.

Het feit dat de rol van de Fietser niet van tevoren was beschreven en lopende het project telkens in samenspraak met de Fietser verder is/werd gevormd en ontwikkeld, heeft in dat licht voor- en nadelen. Het voordeel is dat de inzet van de Fietser flexibel is. Gaandeweg kan zijn rol en inzet meegroeien met de ervaringen die binnen het project worden opgedaan. Dit komt ten goede aan de effectieve inzet, koppelt de kennis en opgedane ervaringen direct aan de oplossingen en het werk van de Fietser. Naddeel is dat de invulling erg afhankelijk is van de persoonlijke invulling door de Fietser. Iets dat in de eerste fase van het project leidde tot weinig/geen resultaten van de Fietser. En uiteindelijk het afscheid nemen van de eerste Fietser. Met de komst van de tweede Fietser lukte het goed om contact te gaan leggen met bewoners.

Terugkijkend is de conclusie dat de achtergrond van de Fietser een grotere rol speelt bij het invulling geven aan het Enjoy Life-gedachtegoed dan vooraf verwacht. De eerste Fietser had een veiligheidsprofiel; de tweede Fietser is afkomstig uit het sociaal domein en heeft ervaring met schuldhelpverlening, maatschappelijk werk en gedwongen hulpverlening. Daardoor is de kennis over

welke omstandigheden en gebeurtenissen in een mensenleven een signaal kunnen zijn voor grotere problemen en vraagstukken op termijn breder en groter. Ook is het aanwezige oplossingen-repertoire groter vanwege de grotere kennis van de sociale kaart en de (on)mogelijkheden van de sociale wet- en regelgeving.

“Als fietser kwam ik naar aanleiding van een energiemelding bij een mevrouw aan de deur. Mevrouw gaf aan hulp nodig te hebben, maar al 2 maanden te wachten op een reactie van een vrijwilliger die haar zou gaan helpen. Ik heb direct contact opgenomen met de coördinator van de desbetreffende vrijwilligersorganisatie en leerde dat zij in de veronderstelling waren dat mevrouw en haar echtgenoot contact met hen zouden leggen als zij bepaalde informatie hadden opgevraagd. Een dag later is meteen een afspraak gemaakt, waardoor de ondersteuning toch nog tot stand kwam.”

de Fietser

3. De lessen en inzichten t.a.v. het proces

De wijk Oosterheem is niet gekozen op basis van vooraf aangetoonde problematiek noch is vooraf een scan of analyse gemaakt. De eerder beschreven zorgen met betrekking tot de jonge jeugd in de wijk waren gebaseerd op de ervaringen in de wijk van professionals en bewoners, maar waren bij de start van het experiment Enjoy Life nog niet geanalyseerd of verder inhoudelijk geduid. Dit maakt gericht aan de slag gaan bijvoorbeeld met het bezoeken door de Fietser vooral bij de start van het experiment heel lastig, maakt het onmogelijk om tussentijds successen te meten en bemoeilijkt het doen van onderbouwde (theoretisch en cijfermatig) uitspraken over wat werkt en wat niet.

De samenloop van de ontwikkelingen op het gebied van wijkgericht werken (sluiten van gemeentelijke locaties) had een grote invloed op de uitvoering van het experiment Enjoy Life. Niet alleen was het bepalend voor de keuze van de locatie Enjoy Life, waardoor het afwijken van de oorspronkelijke vertrekpunten vanuit het oogpunt van bedrijfsvoering noodzakelijk was. De samenloop riep in het begin ook bij de partners in wijk vragen en cynisme op. Waarom Enjoy Life wel en de wijkposten niet? Wat is er dan zo anders aan deze aanpak? In de praktijk zou Enjoy Life zijn meerwaarde bewijzen voor hen, maar dat was in de beginfase nog niet duidelijk en leidde tot scepsis bij de direct betrokken partners in de wijk op het gebied van zorg en veiligheid.

4. Wat hebben we gezien en geleerd?

Sinds Enjoy Life twee jaar geleden begon, is er veel gebeurd. Soms liepen zaken onverwachts en zonder al te veel moeite als een zonnetje. In andere gevallen bleek de veronderstelling dat iets vanzelf zou moeten lukken, niet te kloppen en was een koersbijstelling nodig om uiteindelijk resultaten te kunnen boeken.

In dit deel van de rapportage wordt uiteengezet wat opvallend en opmerkelijk was bij de uitvoering van het experiment Enjoy Life. En tot welke aanbevelingen, op basis van alles wat tot nu toe is ontdekt en ondervonden, dit leidt voor de toekomst.

Voor het overzicht is ervoor gekozen de volgorde aan te houden uit het projectplan. Dat betekent dat achtereenvolgens het experiment Enjoy Life, de Fietser en de locatie aan bod komen.

4.1 Bevindingen t.a.v. meldingen/signalen van professionals en/of personen uit de buurt

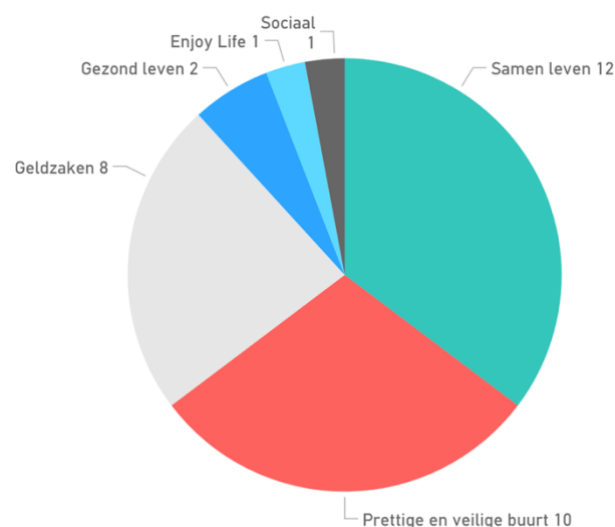
Een belangrijk onderdeel van Enjoy Life was om na te gaan op welke wijze meldingen of signalen van professionals op straat en/of personen uit de buurt of omgeving (het wijkzorgnetwerk), eerder kunnen worden herkend als indicatie of signaal voor beginnende problematiek binnen een huishouden. Hierbij zou ook worden gekeken naar mogelijkheden om de sociale structuren in de buurten en wijken waar de gezinnen wonen te versterken en te kijken of de potentie die in een buurt/wijk zit aan informele hulp en ondersteuning beter kan worden aangewend.

Sinds september 2018 heeft de verzameling van informatie en gegevens gestructureerd plaatsgevonden. In de periode september 2018 tot en met mei 2019 zijn in totaal **34** signalen ontvangen op het gebied van zorg en veiligheid. De signalen waren voor ruim **2/3** afkomstig van de betrokkenen die zelf langs kwamen op de locatie Enjoy Life. Overige signalen zijn afkomstig van onder meer buurtbewoners die langskwamen bij Enjoy Life en van de Fietser.

Het grootste gedeelte van de bezoekers komt met vragen die betrekking hebben op het thema **samen leven** (12/34). In de meeste gevallen gaat de vraag over sociale activiteiten en wordt er advies gegeven vanuit Enjoy Life.

Daarna volgt het thema **prettige en veilige buurt** (10/34) waarbij sprake is van diverse signalen; overlast, burenruzie, verwaarlozing en huiselijk geweld. Deze signalen zijn breed opgepakt: er is bijvoorbeeld doorverwezen naar de Fietser, die na meer informatievergaring langs kon gaan bij het betreffende huishouden. In gevallen waarbij dat het meest opleverde is direct de politie ingeschakeld om de vraag op te lossen of heeft een gezamenlijk overleg plaatsgevonden tussen de woningbouw, de Fietser en de wijkagent.

Het op twee na grootste thema binnen de Enjoy Life-meldingen betreft **geldzaken** (8/34). Bewoners met vragen in deze categorie komen bij Enjoy Life langs voor hulp met financiën. Als het kan wordt voor elke vraag zo snel mogelijk een verbinding gelegd of geregeld die leidt tot het oplossen van de vraag. In deze categorie wordt bijvoorbeeld doorverwezen naar vrijwilligersorganisatie SchuldHulpMaatje, een training over geldzaken van welzijnsorganisaties of de gemeente. Maar er was ook één geval waarbij een supermarktbon aan een bewoner is verstrekt om die week rond te kunnen komen. Overige signalen (4/34) hebben betrekking op onder meer sportactiviteiten.

4.1.2 Lessen en aandachtspunten voor de doorontwikkeling

Ten aanzien van Enjoy Life is een aantal bespiegelingen te maken die lessen en aandachtspunten inhouden voor een eventueel vervolg en projecten met een soortgelijk doel.

Bij Enjoy Life is vanwege bedrijfsvoeringsaspecten gekozen voor het realiseren van de locatie in een bestaande gemeentelijke accommodatie. Omdat het oorspronkelijke idee ervan uitgaat dat juist de associatie met de overheid het voor de groep bewoners waar het project zich op richt drempelverhogend werkt, is geëxperimenteerd met Enjoy Life op locatie in de wijkbibliotheek. De aanwezigheid van Enjoy Life op woensdagmiddagen op een plek waar bewoners sowieso al aanwezig zijn, heeft echter geen aantrekkende werking gehad op het aantal signalen of bezoekers aan Enjoy Life. Er zijn geen bewoners geweest die vanwege de aanwezigheid van Enjoy life in de wijkbibliotheek de Enjoy-locatie hebben bezocht of het experiment met vragen hebben benaderd.

De analyse van de projectleider en de Fietser, gebaseerd op hun ervaringen binnen het experiment, leert dat de groep bewoners waarop het Enjoy Life zich richt niet gevoelig is voor laagdrempeligheid. Deze groep bestaat vaak uit mensen die druk zijn met werk, gezin en de zorg om het hoofd boven water te houden, wat vaak net (niet) lukt. De terughoudendheid om “de hand op te moeten houden”, terwijl de betrokken bewoner een betaalde baan heeft en vooral ook het ontbreken van de wetenschap dat er een plaats is waar zij hulp of advies kunnen krijgen om het makkelijker te maken, zijn hiervan belangrijke oorzaken.

Met het oog op dat laatste, de onbekendheid, is om die reden in mei 2019 een campagne gestart om de bekendheid van Enjoy Life groter te maken. Dit is terug te zien in een voorzichtige groei van de signalen. Daarnaast is, op basis van de kennis en de binnen het experiment opgedane ervaring van de Fietser, geanalyseerd welke signalen de beste indicatie zijn voor beginnende problemen in een huishouden. Hiervoor zal de Fietser de komende maanden nog op verschillende nieuwe signalen, zoals bewoners met een uitkering op basis van de P-wet met een beslag die niet in een schuldhulpverleningstraject zijn opgenomen, gaan fietsen door de wijk. Het verdient aanbeveling om in december 2019 als Enjoy Life ook binnen de gemeente Zoetermeer definitief wordt afgerond, de resultaten van het fietsen op de verschillende signalen te analyseren en verder te onderzoeken tot welke conclusies (of nader onderzoek) dit leidt voor de (door)ontwikkeling van het wijkgericht werken binnen Zoetermeer.

Een andere beschouwing is dat de wijkbewoners de professionals in de wijk die werken in de veiligheidsketen (wijkagenten, jeugd aanpak) vaak wel kennen en weten te vinden. Dat vormt een goede basis voor het aanhangig maken van bewoners die opvallen of waarover zorgen spelen. De verbindingen in de wijk (tussen veiligheid en sociaal domein) zijn goed en gedurende de looptijd van het project sterker geworden. Dit blijkt wel uit het feit dat alle wijkpartners op het gebied van zorg en veiligheid regelmatig op de Enjoy-locatie werken of langskomen om elkaar te ontmoeten, minimaal één keer per week. Dit betreft een brede range van professionals van wijk- en jeugdagenten via jeugd- en buurtopbouwwerk, woningcorporaties, de (psychiatrisch) verpleegkundige in de wijk en maatschappelijk werk tot de woningcorporaties en vrijwilligersorganisaties. De partners werken samen in bijvoorbeeld een signaleringsoverleg voor de wijk en de jeugd aanpak. Ook schuiven veel professionals, die werken in de wijk, aan voor de gezamenlijke lunch op woensdagmiddag. De politie, de wijk-GGZ-er, de Fietser en het Algemeen Maatschappelijk Werk zijn daarbij altijd van de partij.

Professionals, die de wijk gedurende de experimentperiode hebben verlaten en ergens anders zijn gaan werken, geven in retrospectief stuk voor stuk aan dat de goede verbindingen, samenhang én samenwerking tussen de professionals in de wijk op het gebied van veiligheid, zorg en ondersteuning bijzonder zijn en makkelijker tot stand komen doordat iedereen de locatie bezoekt.

Aanbeveling naar aanleiding van het experiment is om verder te onderzoeken of er verbanden zijn te leggen tussen de meldingen bij Enjoy Life en bijvoorbeeld eerdere meldingen over (last van) verloedering en burenoverlast bij de wijkagenten. Het verder analyseren van dergelijke samenlopen kan meer inzicht opleveren in welke combinatie van factoren in een vroegtijdig stadium een voorspeller vormen voor problematiek op langere termijn.

Sinds juli 2019 heeft de verbinding tussen de jeugd aanpak (preventieve aanpak van jeugdigen die zich bewegen langs de grens van criminaliteit) en Enjoy Life een vaste, structurele vorm en invulling gekregen. De Fietser sluit aan bij gesprekken in het kader van de jeugd aanpak waarbij, naast de inzet vanuit de politie en veiligheid voor de jeugdige betrokkene, de Fietser zich vanuit Enjoy Life met name richt op het achterhalen van signalen van onderliggende problematiek in het gezin. Deze combinatie wordt door zowel de politie en Buurtwerk (jeugd aanpak) als de Fietser als aanvullend en zinvol ervaren.

Tot slot was één van de veronderstellingen bij het oorspronkelijke idee dat naar aanleiding van de signalen het inzetten van de wijk/sociale netwerk/direct omwonenden een prettige en goede manier zou zijn om bewoners een helpende hand te bieden. In de praktijk blijkt dit aspect heel ingewikkeld te zijn. Verschillende pogingen, zoals bijvoorbeeld een kerstboom met wensen van bewoners en een vraag-en-aanbod-boom om wijkbewoners elkaar te laten helpen of buurtbewoners een onderdeel te laten zijn van een oplossing, zijn tot op heden, ook na aanvankelijk positieve ontwikkelingen, op niets uitgelopen.

Tijdens het experiment is wel een eerste bijeenkomst georganiseerd om te bekijken op welke manier de potentie van een wijk meer gekwantificeerd kan worden aangewend (à la de Bristol-pound). Dit heeft binnen de experimentperiode echter niet geleid tot een verdere uitwerking.

4.2 Bevindingen t.a.v. de inzet van de Fietser

De Fietser vormt een onmisbare schakel in het experiment Enjoy Life. Zijn aanwezigheid en bekendheid in de wijk vormen de basis en de belangrijkste middelen om vroegtijdig en preventief inwoners handvatten te bieden om op eigen kracht te voorzien in een stabiele basis voor hun huishouden. Het projectplan spreekt over een gemeentelijke functionaris die is vrijgesteld en de juiste competenties heeft om in contact te komen met inwoners waarover een zorg bestaat. De 'zorgen' worden opgehaald bij (vooral) niet reguliere instanties als scholen, wijkverpleging (relatie met wijkverpleger plus), professionals in de buurt.

Als vervolg op het experiment Enjoy Life is het nuttig om (verder) uit te proberen of het combineren van bepaalde beschikbare data op buurtniveau helpt bij ondersteunen of voorspellen van signalen uit de wijk. Met als doel te leren of data kunnen worden gebruikt om meer gericht professionals op de juiste plekken in te kunnen zetten.

In de meetperiode die voor deze rapportage wordt gehanteerd (september 2018 tot en met juli 2019) is de Fietser in totaal op **61** signalen afgegaan. De meeste signalen hebben betrekking op een **echtpaar met kinderen** (28%). Overigens is bij een net zo groot percentage het type huishouden juist niet bekend.

De signalen waren afkomstig van:

- **Energiemaatschappij n.a.v. afsluiten energie (86%):** nadat de Fietser langs ging bleek dat bij ongeveer 1/3 de problemen al waren verholpen. Bij de rest werd er voornamelijk informatie en advies gegeven (50%) of doorverwezen naar formele en informele hulpverlening.
- **Een burger op de locatie Enjoy Life (8%):** aan alle signalen werd een vervolg gegeven in de vorm van informatie, advies of doorverwijzing naar hulpverlening.
- **De partner/levensgezel (6%):** aan alle signalen werd een vervolg gegeven in de vorm van informatie, advies of doorverwijzing naar hulpverlening.

Afgesproken is dat een maand na het bezoek van de Fietser contact werd opgenomen met de huishoudens waarmee contact is geweest. Dit contact werd door de Fietser zelf gelegd of door de projectleider Enjoy Life. Door hoge werkdruk is het niet gelukt om alle bezochte huishoudens na te bellen. Op basis van de data kan wel worden geconstateerd worden dat bij ongeveer 2/3 van alle signalen de Fietser niet voor niets kwam. Het resultaat van dat contact na een maand is in 15 van de casussen bekend. Voor die 15 casussen heeft het contact in 80% van de gevallen positief uitgewerkt. Het contact heeft onder meer geleid tot:

- Het bespreekbaar maken van financiële problemen
- Het volgen van een workshop door bewoners (daartoe “verleid” door de Fietser)
- Doorverwijzing naar algemeen maatschappelijk werk
- Doorverwijzing naar schuldhulpverlening
- Een schuldhulpmaatje waardoor de bewoner minder stress ervaart
- Een inwoner die na het contact heeft gesolliciteerd en nu een nieuwe baan heeft.

1/3 van het totaal aantal huishoudens gaf aan dat op een later moment nogmaals contact opgenomen mocht worden. Deze groep gaf de inzet van de Fietser op een schaal van 1-10 gemiddeld een 9. Ongeveer de helft daarvan benoemde zelf dat de situatie door bezoek van de Fietser was verbeterd ten opzichte van de situatie daarvoor, en dat men zonder bezoek van de Fietser zelf geen hulp had gezocht.

De resultaten tot nu toe lijken aanleiding te geven tot de conclusie dat de Fietser een werkend bestanddeel vormt. De kwantitatieve en kwalitatieve data die op dit moment beschikbaar zijn, geven aan dat de komst van de Fietser positief wordt beoordeeld door bewoners en leidt tot een positieve ontwikkeling in het huishouden.

“Ik zie vaak al, zonder naar een huisnummer te kijken, bij welke woning ik moet zijn. Een tuin is dan vaak niet bijgehouden, is rommelig of er ligt vuilnis.”

de Fietser

Bij het schrijven van deze rapportage (augustus 2019) was het aantal signalen naar aanleiding waarvan de Fietser zijn fiets heeft gepakt opgelopen tot **158**. Dit heeft geleid tot **86** contacten met verschillende huishoudens. Op dit moment is alleen in de hierboven beschreven gevallen teruggebeld om te horen waartoe het contact met de Fietser voor een bewoner of huishouden heeft geleid. Na de CityDeal zal, tot de afloop van het project in december 2019, worden ingezet op het nabellen van de betrokken huishoudens om een nog beter beeld te krijgen van de effecten die worden behaald door de Fietser.

Op basis van het huidige aantal signalen (gemeten tot en met augustus 2019) zou de Fietser, als het soort signalen niet zou worden uitgebreid, op jaarbasis **237** signalen opvolgen. Om meer zicht te

krijgen op de werkelijke effectiviteit van de inzet van de Fietser moet de beschikbare informatie worden geanalyseerd. Op basis van de nu beschikbare informatie lijkt de inschatting dat de inzet van de Fietser in ongeveer **20%** van de opgevolgde signalen leidt tot een helpende hand of een duwtje in de rug voor een huishouden zonder dat daarvoor formele interventies of inzet noodzakelijk is.

Het verdient aanbeveling om door middel van een casestudy of meer in de breedte een MKBA te bekijken of de inzet van de Fietser voor deze ongeveer 47 huishoudens maatschappelijk rendeert ervan uitgaande dat de problematiek die ten grondslag ligt aan de opgevolgde signalen vaak uitmondt in een formele hulpvraag aan de gemeente en/of zorginstellingen.

4.2.1 Lessen en aandachtspunten voor de doorontwikkeling

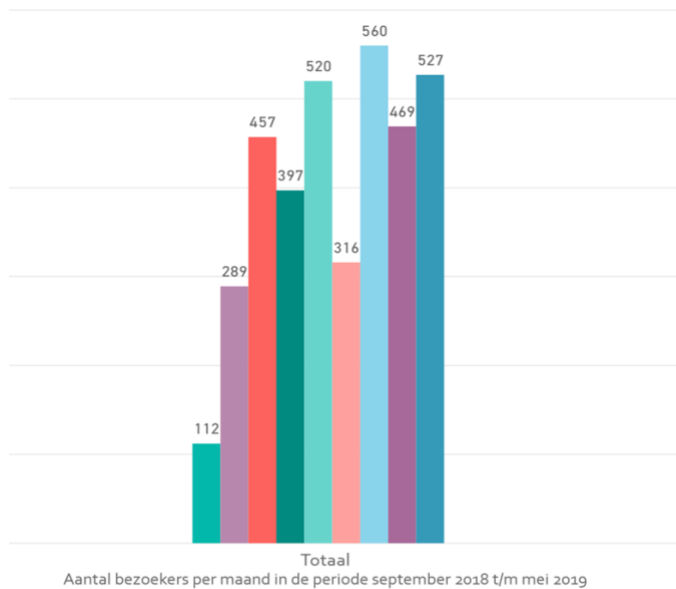
Op basis van de hierboven beschreven ervaringen is het aanbevelenswaardig om te onderzoeken welke (andere/nieuwe) signalen ook door de Fietser kunnen worden opgevolgd. Met het oorspronkelijke idee van Enjoy Life in het achterhoofd zal, in de tijd die nog rest na de afloop van het experiment, gestart worden met uitbreiding van de Fietssignalen met het volgende: inwoners van Oosterheem met een Participatiewet-uitkering waarop beslag is gelegd, maar die niet in een schuldhelpverleningstraject zijn opgenomen.

Naast de uitbreiding van het aantal signalen wordt van harte aanbevolen een casestudy of een MKBA uit te voeren, zoals hierboven al werd aangegeven, waarbij de inzet van de Fietser en de gevolgen van zijn bezoek aan de betreffende huishoudens wordt gekwantificeerd en afgezet tegen de kosten van een “gemiddeld” huishouden met problematiek op verschillende domeinen, zoals schulden, gezondheid en veiligheid. Dit levert een bijdrage aan de maatschappelijke discussie of vroegtijdig in contact treden met bewoners om hen in staat te stellen zelf regie te laten behouden op hun leven/deelname aan de maatschappij rendabel is.

Tot slot een pleidooi voor het overdragen van kennis van hoe elke (gemeentelijke) professional een beetje ‘Fietser’ kan zijn. Wat het experiment Enjoy Life in ieder geval laat zien, is het feit dat naar de bewoner toegaan, in gesprek gaan met mensen en werkelijk vragen en geïnteresseerd zijn in hun vragen en problemen werkt. Dat wil zeggen: bewoners voelen zich gehoord en gezien en het biedt een kans aan de professional om zijn werk en vaste werkgewoontes te toetsen en bij te stellen/te ontwikkelen, zodat je steeds opnieuw blijft aansluiten op de leefwereld van de inwoner. Het zou mooi zijn als de kennis die is opgedaan door de Fietser tijdens Enjoy Life op een gestructureerde manier kan worden overgedragen aan andere professionals.

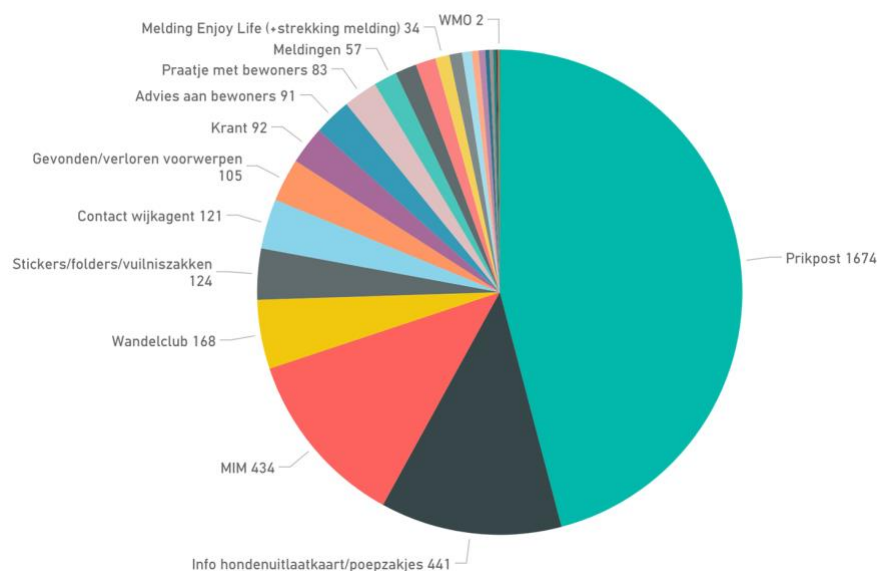
4.3 Bevindingen t.a.v. de locatie

De andere belangrijke schakel in Enjoy Life wordt gevormd door de locatie van waaruit de gemeente ‘werkt’ in de wijk. Deze locatie is zo gemaakt dat het uitnodigend is voor inwoners om binnen te stappen zonder dat daaraan een directe hulpvraag ten grondslag ligt. Een plek ook waar professionals uit het zorg- en veiligheidsdomein aanlanden als ze in de wijk werken en ze de ruimte hebben om inwoners te spreken en hun kennis te delen met bewoners én collega-professionals.

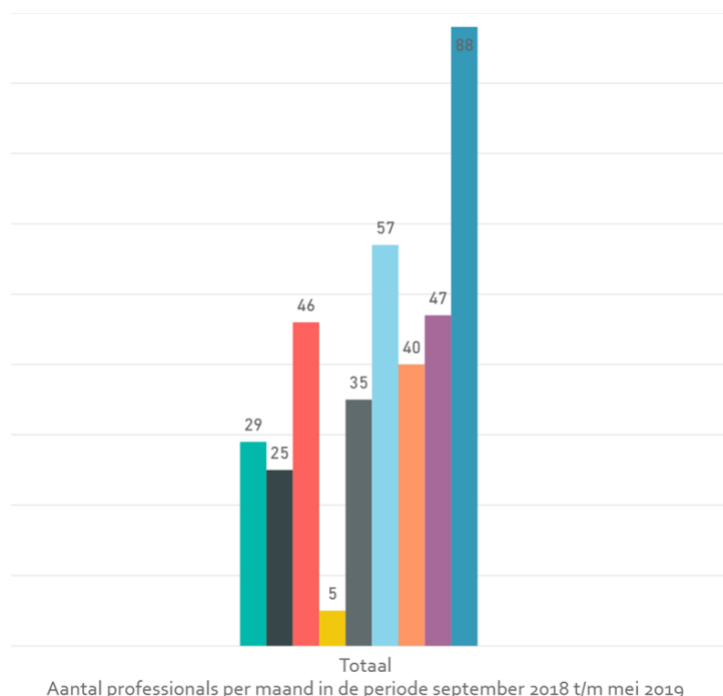
In de periode september 2018 tot en met mei 2019 kwamen in totaal 3.647 bezoekers bij Enjoy Life langs. De bezoekersaantallen zijn gestegen vanaf het moment dat de locatie open was. Ook ten opzichte van de eerdere wijkpost die op dezelfde locatie zat voorafgaand aan het experiment, is het aantal bezoekende bewoners én professionals gegroeid. De meeste bezoekers kwamen in maart (560 bezoekers).¹

Bezoekers bezochten de locatie voor verschillende soorten vragen; de prikpost en de diensten van Stichting Mensen In de Minima (verder: MIM) trekken veel bewoners. Ook is een groei te zien van meldingen op het gebied van zorg en veiligheid. Deze laatste zijn hierboven al inhoudelijk toegelicht.

¹ Door het relatief beperkt aantal datapunten en wisselingen in bezoekersaantallen is het (nog) niet relevant om te spreken over een significante toename. Daarnaast is op basis van de data niet duidelijk waar de verschillen uit voortkomen. Tevens geeft de data geen aanleiding om absolute voorspellingen te doen over de toekomst, maar is het wel aannemelijk dat de bezoekersaantallen zullen stijgen.

Het aantal professionals dat een bezoek bracht aan de wijkpost is over de maanden gestegen. Met name in de maand mei is een forse stijging te zien – aannemelijk dat dit het effect is van de marketingcampagne – en kwamen er 88 professionals langs.

4.3.2 Lessen en aandachtspunten voor doorontwikkeling

In mei 2019 is een marketingcampagne gestart die duidelijk maakt aan de bewoners wat Enjoy Life en de laagdrempelige locatie voor hen kan betekenen. Na de start van deze communicatie blijkt dat allereerst dat de locatie goed wordt bezocht door buurtbewoners die er informatie zoeken, iets willen organiseren of één van de aanwezige professionals of organisaties willen spreken. Daarnaast worden op de locatie soms meldingen gedaan door mensen in het kader van Enjoy Life (voor zichzelf - de meeste - en heel soms omdat mensen zorgen hebben over anderen).

Het effect van een laagdrempelige gastvrije locatie lijkt overigens minder groot dan werd verondersteld bij het bedenken van het experiment Enjoy Life. Een reden die daaraan ten grondslag kan liggen, is dat er toen vanuit is uitgegaan dat bewoners zich belemmerd voelen door een gemeentelijke/overheidslocatie. De vraag is, op basis van de opgedane ervaringen in Enjoy Life, of die vooronderstelling klopt. Mensen die hulp of ondersteuning nodig hebben komen langs of langs voor de professionals die aanwezig zijn op de locatie. Het feit dat het een prettige omgeving is, helpt daarbij omdat dat mensen een fijn gevoel geeft en uitnodigend is voor een gesprek. Echter, de mensen die nog niet toe zijn aan het erkennen of hun beginnende problemen zelf nog niet herkennen voelen zich niet extra uitgenodigd door de inrichting en laagdrempeligheid van de locatie, om toch te komen met hun verhaal. Om die bewoners alsnog te bereiken is de inzet van een middel zoals de Fietser, die actief bij bewoners en huishoudens langs gaat, noodzakelijk. Alleen een laagdrempelige, gastvrije locatie biedt daarvoor geen soelaas.

Het samenbrengen van de partners op het gebied van veiligheid, zorg en ondersteuning, het plek bieden voor laagdrempelige gesprekken van allerlei professionals met bewoners op de locatie en aanbieden van werkplekken aan professionals van binnen en buiten de gemeente werkt. Het geeft een basis aan andere meer integrale aanpakken of creatievere werkwijzen dan gebruikelijk is als

professionals solo en vanachter hun bureau werken. Een treffend voorbeeld hiervan is de doorverwijzing van één van de bewoners in de wijk

Om dit soort werkende bestanddelen uit te proberen en te vinden in de praktijk is ruimte nodig om te experimenteren. Dat vraagt veel van het project én de staande organisatie. De verhouding en verbinding tussen het project en de staande organisatie moeten goed zijn en er moet ruimte en tijd zijn om uit te proberen, te falen en iets nieuws te bedenken. Daarvoor een zekere mate van recalcitrantie nodig. Tegelijkertijd betekent experimenteren in de praktijk dat, bij gebleken succes of positieve gevolgen, ook de staande organisatie zal moeten aanpassen. Bij Enjoy Life kwam dat spanningsveld bijvoorbeeld tot uitdrukking bij het gebruik van de locatie, die zich minder goed verhoudt met de gewoonlijke manier van vastgoedbeheer binnen de organisatie. Bij het verder uitbouwen van dit werkende bestanddeel zal dan ook uitdrukkelijk aandacht en tijd moeten worden geschonken en ingeruimd om de staande organisatie in staat te stellen mee te bewegen en procedures te aan te passen en te veranderen.

5. Samengevat

Enjoy Life richt zich op de preventieve kant van de verbinding tussen de werelden van zorg/sociaal domein en veiligheid. Levensloop centraal betekent aandacht voor de “voorkant” en de gebeurtenissen die in een mensenleven plaatsvinden. Gebeurtenissen waar mensen soms, om allerlei uiteenlopende redenen, niet alleen uitkomen of die uitmonden in vraagstukken binnen hun huishouden waarvoor ze hulp of ondersteuning nodig hebben om ze het hoofd te bieden.

Het doel van het experiment was om op basis van (1) aanwezigheid en bekendheid in de wijk (de fietser) (2) vroegtijdig en preventief inwoners handvatten te bieden om op eigen kracht te voorzien in een stabiele basis voor hun huishouden. Naast de aanwezigheid van De Fietser, die onderdeel is van de wijk en haar sociale structuur en het bieden van informatie en handvatten aan de wijkbewoners op een drempelloze manier in de locatie Enjoy Life, (3) de werkende interventies en activiteiten op te tekenen om te komen tot een methodiek/verzameling van aanpakken die bijdragen aan preventie en het versterken van sociale structuren in de wijk. Om zo te zorgen voor gelukkigere en gezondere inwoners en veilige buurten.

Daarnaast was het experiment uitdrukkelijk bedoeld om ervaringen op te doen, werkende bestanddelen en ideeën te delen met andere steden en partners en mogelijk in de toekomst te komen tot een overzicht van werkende methodieken en interventies in vergelijkbare wijken of buurten. Tot slot was een belangrijk onderdeel van Enjoy Life om (4) na te gaan op welke wijze meldingen of signalen van professionals op straat en/of personen uit de buurt of omgeving (het wijkzorgnetwerk), eerder kunnen worden herkend als indicatie of signaal voor beginnende problematiek binnen een huishouden. Hierbij zou ook worden gekeken naar de mogelijkheden om de sociale structuren in de buurten en wijken waar gezinnen wonen te versterken en te kijken of de potentie die in een buurt/wijk zit aan informele hulp en ondersteuning beter kan worden aangewend.

De instrumenten die binnen het experiment Enjoy Life zijn ingezet om de doelen te bereiken zijn:

1. de Fietser: een gemeentelijke functionaris die is vrijgesteld en de juiste competenties heeft om in contact te komen met inwoners waarover een zorg bestaat. De ‘zorgen’ worden opgehaald bij (vooral) niet reguliere instanties als scholen, wijkverpleging (relatie met wijkverpleger plus), professionals in de buurt. In de loop van het experiment zal ook worden uitgetoetst of het behulpzaam is om bepaalde beschikbare data te combineren op buurtniveau om zo signalen vanuit de wijk te ondersteunen of te voorspellen. Met als doel

te leren of data kunnen worden gebruikt om meer gericht professionals op de juiste plekken in te kunnen zetten.

2. de laagdrempelige locatie: een locatie waarbij de gemeente 'werkt' in de wijk op een locatie die uitnodigend is voor inwoners om binnen te stappen zonder dat daaraan een directe hulpvraag ten grondslag ligt. Een plek waar professionals uit het zorg- en veiligheidsdomein aanlanden als ze in de wijk werken en ze de ruimte hebben om inwoners te spreken en hun kennis te delen met bewoners én collega-professionals.

Voor beide instrumenten geldt dat ze tijdens de looptijd van het experiment telkens zijn aangescherpt en doorontwikkeld op basis van continue reflectie.

Het experiment Enjoy Life levert de volgende inzichten en werkende bestanddelen op:

- De inzet van de Fietser, die onder andere op basis van energie-achterstanden of eerdere contacten met de gemeentelijke schuldhulpverlening in actie komt. Dit werkt in die zin dat daarbij contact wordt gelegd met bewoners die, door het contact, zich (toch) uitgenodigd voelen om (vroeger of later) te vertellen over de zaken waar ze tegenaan lopen. Het lijkt erop dat door de inzet van de Fietser een groep mensen bereikt wordt die nog niet weten dat er een noodzaak is om betalingsachterstanden tijdig en duurzaam aan te pakken om erger te voorkomen. Op basis van de bevindingen van het experiment Enjoy Life is het aanbevelenswaardig om te bekijken of de signalen voor een vervolg kunnen worden uitgebreid en om te kijken of de Fietser ad random kan worden ingezet op basis van big data over bepaalde delen in de wijk waar een opeenstapeling van problematische factoren zich voor lijkt te doen.
- In mei 2019 is een marketingcampagne gestart die duidelijk maakt aan de bewoners wat Enjoy Life en de laagdrempelige locatie voor hen kan betekenen. Na de start van deze communicatie blijkt allereerst dat de locatie tijdens de periode van het experiment steeds meer werd bezocht door buurtbewoners die er informatie zoeken, iets willen organiseren of één van de aanwezige professionals of organisaties willen spreken. Daarnaast worden op de locatie soms meldingen gedaan door mensen in het kader van Enjoy Life (voor zichzelf - de meeste - en heel soms omdat mensen zorgen hebben over anderen).
- Het effect van een laagdrempelige gastvrije locatie werkt niet voor de groep bewoners die nog niet toe zijn aan het erkennen of hun beginnende problemen zelf nog niet herkennen. Op basis van de hoeveelheid inwoners die Enjoy Life tijdens het experiment zelf met een vraag benaderden, kan worden opgemaakt dat zij zich nog niet extra uitgenodigd lijken te voelen door de laagdrempeligheid van de locatie om toch te komen met hun verhaal.
- Het samenbrengen van de partners op het gebied van veiligheid, zorg en ondersteuning, het plek bieden voor laagdrempelige gesprekken van allerlei professionals met bewoners op de locatie en het aanbieden van werkplekken aan professionals van binnen en buiten de gemeente op de locatie in de wijk lijkt te werken. Het geeft een basis aan andere, meer integrale, aanpakken of creatievere werkwijzen dan gebruikelijk. Concreet betekent dit minder als professionals solo en vanachter een bureau werken.
- Het project laat zien dat de samenwerking tussen zorg en veiligheid een stevige basis kan hebben in de wijk. Deze samenwerking wordt verder verstevigd door de aansluiting van Enjoy Life bij de veiligheidsaanpakken die al eerder waren opgestart in de wijk zoals de Jeugd aanpak.
- Daarnaast heeft Enjoy Life geleid tot goede brede samenwerking met en tussen partijen in de wijk. Het uitbouwen van die samenwerking met minder voor de hand liggende partners, zoals reclassering maar ook met collega's van werk, zorg en inkomen en jeugd verdient extra aandacht.
- De resultaten van het experiment Enjoy Life, met het inzetten van de Fietser en de impact van zijn handelen, zullen de basis vormen voor een advies aan het college van Zoetermeer

over de werkende bestanddelen en (maatschappelijke) voordelen van het meer naar buiten- / vanuit de bewoner gerichte handelen door gemeenteambtenaren in het sociaal domein. Met als doel veilig en gezonde wijken in Zoetermeer. Dit advies zal, in overleg en samenhang met de (door)ontwikkeling van de wijkgerichte aanpak, in januari 2020 aan het college worden aangeboden.

Tot slot was een belangrijk onderdeel van Enjoy Life om (4) na te gaan op welke wijze meldingen of signalen van professionals op straat en/of personen uit de buurt of omgeving (het wijkzorgnetwerk), eerder kunnen worden herkend als indicatie of signaal voor beginnende problematiek binnen een huishouden. Hierbij zou ook worden gekeken naar de mogelijkheden om de sociale structuren in de buurten en wijken waar gezinnen wonen te versterken en te kijken of de potentie die in een buurt/wijk zit aan informele hulp en ondersteuning beter kan worden aangewend. Gedurende het experiment was onvoldoende tijd en capaciteit beschikbaar om over dit onderdeel van Enjoy Life bevindingen of aanbevelingen te presenteren.